

Джоел

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Заглавие. Книгата е кръстена на човека, чиито пророчества съдържа. Йоил, евр. Йо'ел, вероятно означава „Яхве е Бог“.

2. Авторство. Не знаем нищо за Йоил освен това, което е разкрито в книгата му. Баща му е бил Фатуил, за когото в LXX се чете Батуил (гл. 1:1), но кой е бил Фатуил или Батуил, не знаем. Изглежда, че Йоил е бил родом от Юдея. Неговата пророческа мисия е засягала Юдея и Йерусалим (гл. 2:1, 15; 3:1, 6, 18, 20, 21). В цялото му пророчество няма споменаване на Израел.

3. Историческа обстановка. Самият Йоил не ни казва нищо за времето на писането си. Той не посочва, както е вярно за много други пророци (виж Исая 1:1; Осия 1:1; Амос 1:1; и др.), под кой цар или царе е пророкувал. Следователно е необходимо да се разчита на вътрешните доказателства на книгата, за да се установи датата. Нищо със сигурност не може да се заключи от позицията на книгата в канона, защото не можем да бъдем сигурни, че книгите са подредени в точен хронологичен ред. В еврейския превод книгата е поставена, както и в английския, между Осия и Амос. В LXX тя е четвърта в списъка на така наречените малки пророци, поставена след Михей, който там е трети. Някои смятат, че Йоил е бил най-ранният от големите и малките пророци; други го смятат за живял след изгнанието. Трета гледна точка поставя Йоил в 7 век, в ранните години на Йосия. За обобщение на аргументите за тези различни дати вижте стр. 20, 21. Въпреки че никоя дата не може да бъде доказана убедително, този коментар е приел датата от 7-ми век по причини, изброени на стр. 20, 21.

Йоил заема високо място сред еврейските пророци и е класиран заедно с Исая. И Авакум по възвишеност и извисеност на стила. Той е известен с живостта на описанията и живописността на речта си. Стилът му е чист и ясен.

4. Тема. Книгата е разделена на две части: (1) гл. 1:1 до 2:17, описание на ужасно нашествие на „скакалци“ (виж върху гл. 1:4), очевидно съпроводено със суша; и (2) гл. 2:18 до 3:21, обещание за възстановяване на божествената благосклонност. Дадени са две тълкувания на описанието на нашествието на „скакалци“: (1) буквално, което разглежда действителните рояци от нахлуващи скакалци като основа на призива на пророка; и (2) алегорично, което разглежда „скакалците“ като метафорично представяне на нашествието на враждебни армии.

Като цяло, буквалният възглед изглежда е в повече своя полза (вижте гл. 1:4).

Независимо коя гледна точка се възприеме, ученията на книгата остават съществено непроменени. Националното бедствие, независимо дали е реално или в преносно описание, е поставено в основата на искрен призив за покаяние (гл. 1:13, 14; 2:1, 12–17) и на разсъждение върху „деня Господен“ (гл. 1:15; 2:1, 2, 11, 31; 3:14). Видението за бъдеща слава вижда евреите, установени в земята си, с тази земя, възстановена до плодородие, радващи се на небесната благосклонност както земно, така и духовно. То вижда освен това противопоставянето, което ще се породи, и опита на вражеските народи да смажат процъфтяващата нация, и накрая Божия съд над тези врагове и последвалия продължаващ просперитет на еврейската нация.

При прилагането на есхатологичните учения на книгата, принципите, очертани на стр. 25–38 трябва да се спазват (вижте гл. 2:18; 3:1, 18).

5. Очертание.

I. Нашествието от скакалци и призивът към покаяние, 1:1 до 2:17.

A. Ужасяващото опустошение от чумата, 1:1–12.

- Б. Призивът за молитва и тържествено събрание, 1:13, 14.
- В. Ефектът от чумата върху човека и животните, 1:15–19.
- Г. Сушата, съпътстваща чумата, 1:20.
- Д. Денят Господен, 2:1, 2.
- Е. Скакалците, сравнени с добре дисциплинирана армия, 2:3–11.
- Ж. Призивът към искрено покаяние и молитва, 2:12–17.
- II. Обещанието за възстановяване, 2:18 до 3:21.
- А. Премахването на армията от скакалци, 2:18–20.
- Б. Възстановяване на щети от скакалци, 2:21–27.
- В. Обещанието за Светия Дух, 2:28, 29.
- Г. Физически знаци, съпътстващи деня Господен, 2:30–32.
- Д. Съдът на Йехова над езическите народи, 3:1–17.
- Е. Светлото бъдеще на Юда, 3:18–21.

ГЛАВА 1

1 Йоил, като провъзгласяваше различни Божии съдби, увещавахе да ги спазваме и да скърбим. 14
Той предписва пост за оплакване.

1. Словото Господне. Йоил уверява читателя, че посланието му не е произлязло от себе си. Неговите думи бяха думи на Господа. Той твърди, че е божествено вдъхновен, както и други пророци (Осия 1:1; Михей 1:1; и др.; вж. 2 Тим. 3:16; 2 Петрово 1:20, 21).

Йоил. Името вероятно означава „Яхве е Бог“. Библията споменава няколко души, носещи това име (1 Царе 8:2; 1 Лет. 7:3; 11:38; 15:7, 11). Пророкът е разграничен като син на Фатуил. За Фатуил не е известно нищо повече. LXX четенето, Батуил, не хвърля светлина.

2. Случи ли се това? Бедствието е нещо ново в паметта на живите хора. То е било нечувано от бащите и нещо, за което трябва да се разказва на бъдещите поколения. Нашествието на скакалци, което Бог е донесъл върху Египет чрез Моисей, също е описано като безпрецедентно събитие (Изх. 10:6). В продължение на пет поколения не е било, нито ще бъде, познато друго подобно бедствие. Чрез това ефективно средство Йоил подчертава необичайното значение на своето послание.

3. Децата им. Сравнете Пс. 78:4–7.

4. Палмов червей. Евр. gazam, от корен, означаващ „да режа“, затова се смята, че представляват режещ скакалец (виж RSV).

Скакалец. Евр. „арбех“, за който се смята, че представлява роящия се или мигриращ скакалец.

Скакалците, които са нападали египтяните, са идентифицирани като „арбе“ (Изх. 10:4–19).

Гъба. Евр. yeleq, смята се, че представлява пълзящия, безкрил стадий на скакалеца.

Гъсеница. Евр. chasil. Това насекомо не може да бъде идентифицирано със сигурност. Chasil произлиза от корен, който означава „да погълна“, откъдето идва и преводът на RSV, „унищожаваш скакалец“. Някои учени смятат, че gazam, 'arbeh, yeleq, chasil са четири термина, които обозначават четирите етапа на скакалца, от червея до зрялото насекомо. Това обаче не може да бъде установено.

Като цяло, по отношение на това описание на нашествие от скакалци са се придържали две гледни точки: (1) Буквалната гледна точка, според която Йоил описва особено опустошително

бич от скакалци и че пророкът прави това бедствие повод за призив към покаяние; избавлението от естествения бич след това се превръща в повод за беседа за бъдещия ден Господен, когато Божият народ ще бъде избавен от всичките си врагове. (2) Алегоричният възглед, който твърди, че описанието на чумата е просто символ на предстоящи съдби. Например, по времето на Йероним четирите разрушителни насекоми са били приемани като символи на (а) вавилонците и асирийците, (б) мидийците и персите, (в) македонците и Антиох Епифан, (г) римляните. Никой сериозен изследовател на Библията не приема този възглед днес.

Тъй като нашествия от скакалци са били доста често срещани явления в Палестина, би било трудно да се докаже, че едно такова бедствие може да не е било повод за пророчеството на Йоил. Аргументите, представени срещу това мнение, като например фактът, че навиците на скакалците не са описани точно, обикновено се обезсмислят, когато се помни, че езикът е силно фигуративен и поетичен. От друга страна, е невъзможно да се докаже, че Йоил не е използвал описанието на нашествие от насекоми просто като фигура, за да представи нахлуването на враждебни армии (виж стр. 937, 938).

Независимо от тълкуването, което се приема, есхатологичните учения на книгата остават същите. Йоил се фокусира върху великия ден Господен и върху избавлението на Израел в този ден, ако народът беше сътрудничил напълно с Бога. Но Израел не успя да го направи. Вдъхновените писатели показват как пророческите послания, които не се изпълниха поради неверието на Израел, ще се изпълнят в християнската епоха (виж стр. 35, 36).

5. Пияници. Поетично, пияниците са призовани да скърбят за съдбата си. Лишени от средствата за любимото си удоволствие, те са подтикнати да се издигнат от вцепенението си, за да пролеят сълзи на разочарование.

6. Нация. Евр. гой. Сравнете Притчи 30:25, 26, където се говори за по-нисшите създания като „хора“ и като „народ“ (евр. „съм “ и в двата случая). Този пасаж в Йоил изглежда е единственото място в Писанията, където по-нисшите създания са посочени като народ. Възможно е реалността тук да пробива през фигурата и пророкът да си представя враждебна нахлуваща армия.

7. Моята лоза. Сравни Пс. 80:8; Ис. 5:1–7; Осия 9:10; 10:1.

Отпадъци. След като скакалците нападнат всичко зелено и сочно, те атакуват кората на дърветата.

Лаеше. Буквално „сведен до пън“.

8. Съпруг от младостта ѝ. Несъмнено такъв, за когото девойката е сгодена и когото искрено обича, но който умира преди да се ожени. Вместо сватбена рокля, тя облича грубата вретична дреха на траур. Според Моисеевия закон годежът, в общи линии, се е считал за също толкова обвързващ, колкото и бракът (вижте Втор. 22:23; Мат. 1:18–20).

9. Месен принос. Или „хранителна жертва“, „зърнена жертва“. Относно естеството на тази жертва вижте Лев. 2:1. Дял от тези жертви е бил за препитание на свещениците (Лев. 2:3; 6:16; 10:12–15).

10. Земята скърби. Чрез фигурата на олицетворение земята е представена като скърбяща за своята непродуктивност. Еврейският текст на този стих показва няколко интересни алитерации, които не могат да бъдат възпроизведени на английски.

11. Пшеница. Пшеницата, ечемик, лимец и просо са били основните зърнени култури в Палестина.

12. Нар. Изброяването на последиците от сушата (ст. 20) върху различните растения и дървета несъмнено подчертава нейната суровост. Езикът на стихове 10–12 също така подходящо описва последиците от четвъртата от седемте последни бедствия (Откр. 16:8, 9; вж. ГК 628).

13. Препашете се. Тоест, с вретинце, обикновено символ на траур (вижте стих.) 8), тук за покаянието, което Израел трябва да прояви (виж 1 Царе 21:27).

Служители. От еврейската дума *sharath*, „да служат“. Думата тук е използвана като синоним на „свещеници“.

14. Осветявам. Евр. *qadash*, „осветявам“, „посветявам“, тук вероятно в смисъл на осветяване с религиозни обреди или поне с официално провъзгласяване.

Тържествено събрание. Евр. „*aṣaḥ*“, от корена „*aṣa*“, „да задържам“, „да възпрепятствам“, тук в смисълът на спиране на всякаква работа с цел свикване на събрание.

15. Ден Господен. Често срещан израз сред пророците (Ис. 2:12; 13:6; Ез. 30:3; Амос 5:18; Соф. 1:14; и др.). За значението на израза вижте Ис. 13:6. Йоил говори предимно за предстоящите съдби над Юда. По принцип неговите предсказания се отнасят и за последния ден на съда, който ще дойде върху света (виж стр. 37, 38).

Всемогъщ. евр. Шадай (виж том I, стр. 171).

16. Месо. Евр. „*okel*“, храна от всякакъв вид.

От къщата. Тъй като реколтата беше унищожена, нямаше първи плодове или благодарствени приноси можеха да бъдат представени в Храма. Когато евреите в древността принасяли тези и други приноси на Господа, това било време на радост (виж Втор. 12:5–7). Чумата сложила край на тази радост.

17. Семето е гнило. Еврейският текст на първото изречение на този стих е неясен.

Думите, преведени тук като „семе“, „гнил“ и „буци“, се появяват само веднъж в Стария завет и значението им е неясно. Вместо „семе“ някои смятат, че трябва да се чете „сушени смокини“; други – „водни потоци“. Думата за „е гнил“, 'abash, ако трябва да се сравни с арабската 'abisa, означава „да се сбръчквам“. За „буци“ някои четат „лопати“. LXX не подкрепя нито едно от тези предложения. Там пише: „юниците скачат на яслите си“. Но това прави пасаж не по-малко неясен.

18. Зверовете стенат. Тук е показано влиянието на нашествие от насекоми и суша върху животинското царство.

19. Господи. Очевидно изблик на гняв от страна на пророка, поради интензивните трудности и страдание, причинено от посещенията на насекоми и сушата.

Огън. Огънят и пламъкът вероятно са символ на парещата топлина на слънцето.

20. Зверовете. Вижте стих 18.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

10–12GC 628

12 PK 538

12, 15–18 Изд. 180; PK 726; 9T 15

15–18PK 537

17–20GC 628

ГЛАВА 2

1 Той показва на Сион ужаса на Божия съд. 12 Той увещава към покаяние, 15 предписва пост, 18 обещава благословия за него. 21 Той утешава Сион с настоящи 28 и бъдещи благословии.

1. Удар. Стихове 1–11 дават допълнително описание на бедствието, причинено от „скакалците“ (вижте на гл. 1:4) и за външния им вид“ (гл. 2:4).

Тромпет. Евр. шофар, инструмент, направен от овнешки рог, използван за сигнализация (виж том III, стр. 39).

Сион. Името се е прилагало както за Йерусалим, така и за планината, на която Йерусалим беше разположен (вижте върху Пс. 48:2).

Ден Господен. Вижте гл. 1:15.

Предвид факта, че великият ден Господен наближава с бързи темпове и остават само малко скъпоценни моменти на изпитание, е редно Божията църква да се събуди от духовната си летаргия и да потърси покаяние и смирение. В Сион има много хора, които са доволни от духовните си постижения. Те се чувстват „богати и обогатени с блага“ и „не се нуждаят от нищо“ (Откр. 3:17). Други, които чувстват нужда, са или твърде летаргични, за да извършат промяна, или очакват, че липсата ще бъде запълнена по време на късния дъжд (вижте ТМ 507). Всички такива трябва да бъдат събудени от тръбния звук на стража на Сион. Сега, докато денят на благодатта се бави, е време да се извърши цялостно дело на покаяние, да се очисти душата от всяка омърсяване и да се позволи пълното действие на благодатта върху сърцето. Вижте по-подробно стих 14.

2. Ден на тъмнина. Езикът може да се разбира или преносно, като несгода и отчаяние, или буквално, като тъмнина, причинена от нашествието на скакалци, каквото беше сполетяло Египет (Изм. 10:15). Действително потъмняване на слънцето е споменато в Йоил 2:31.

Утро. Евр. shachar, „червеникавата светлина, предшестваща зората“. Чрез промяна на гласните на shechor, RSV се чете като „тъмнина“. И двете фигури подходящо описват нахлуващата армия от „скакалци“, разпростираща се из провинцията.

Велики хора. Вижте гл. 1:6.

Никога не е било пчела. Вижте гл. 1:2.

3. Пожар. Нашествие на скакалци прави земята да изглежда сякаш е била изгорена над.

Едемска градина. Символ на плодородието (Битие 2:8).

4. Конне. Скакалците приличат на коне по формата на главата си. Вижте Откр. 9:7, където настъпващата конница е описана под образа на скакалци.

Конници. Евр. парашим, дума, обозначаваща също ездитни коне („бойни коне“, RSV). По бързина на движение скакалците са като тичащи коне. Вижте Изх. 10:4–15.

5. Колесници. Вижте на стих 4. Сравнете Откр. 9:9. Шумът от приближаващото орда скакалци е описан чрез образа на шума от движещи се колесници.

Огън, който поглъща. Това беше шумът, който се издаваше, когато скакалците кацнаха и поглънаха всяка зеленина.

6. Чернота. Евр. ra'rug, според някои авторитети, „сияние“, каквото може да се види по лицето при вълнение. Други смятат, че ужасът, причинен от скакалците, премахва сиянието от лицето, оставяйки там бледост (виж RSV). Идеята за чернота свързва

па'рур с парур, „тенджера за готвене“, която е черен от натрупаните върху нея сажди. LXX гласи „всяко лице като чернота на тенджера“.

7. Воини. Скакалците са сравнени с добре дисциплинирана армия, преодоляваща всички препятствия (виж Притчи 30:27).

8. Пробутай друг. Клаузата гласи буквално „и всеки няма да тласне брат си“.

Падане върху меч. Или „хвърляне върху [или през] копието“. Не е използвано оръжие. срещу тях им вреди. Невъзможно е да се спре напредъкът им.

9. Тичам напред-назад. Евр. *shaqaq*, „втурвам се върху“. Изречението би било по-добро преведено като „Те нахлуват в града“.

На прозорците. Прозорците на древните къщи са били неостъкени и следователно са били представени няма пречка за нахлуващите скакалци.

10. Земята ще се тресе. Този стих трябва да се разбира във връзка със стих 11. Той описва физическите явления, съпътстващи деня Господен. Описаните тук условия не биха могли да бъдат създадени от армията от скакалци, освен ако езикът не е бил замислен като силно хиперболичен. Яркото описание на нашествието на насекоми служи само като илюстрация на съдбите, които ще сполетят Юдея в деня Господен (вижте гл. 1:4, 15).

Слънцето и луната. Сравнете Исая 13:9–11; Амос 8:9. Исус показва как тези физически явления щяха да бъдат показани във връзка с последния ден Господен (Мат. 24:29, 30). Йоил се фокусира върху великия ден Господен, както той можеше да се изпълни по отношение на народа на Израел (вижте върху Йоил 1:4). Исус показваше как ще дойде великият ден Господен, сега, когато Божията цел се изпълнява чрез църквата (вижте стр. 35, 36).

11. Неговата армия. Тълкуването на нападта от „скакалци“ зависи отчасти от датата, която е определена за книгата на Йоил (виж стр. 937). Ако се приеме, че книгата е написана по времето на Йосия (4 Царе 22; 23:1–30), е възможно в яркото описание на нападта да се види предсказание за вавилонското нашествие, за което Езекия вече е бил предупреден (4 Царе 20:16–18). Тогава Йоил би бил съвременник на Авакум и Софония, които също предупреждават за заплашващото нашествие (Авак. 1:6; Соф. 1). Описанието на Софония за деня Господен и неговият призив към покаяние са тясно свързани с тези на Йоил (Соф. 1:14, 15; 2:1–3).

Фразата „неговата армия“ може да се сравни с изказването на Йеремия относно Вавилон: „Ти си моята бойна бравда и оръжия за война; защото с тебе ще смажа народите и с тебе ще разруша царства“ (Йеремия 51:20).

12. Обръщане. Евр. *shub*, по-добре „върна се“ или „върна се“.

С цялото си сърце. Сравнете Втор. 4:29; Йер. 29:11–14. Само искреното покаяние може да предотврати заплашените наказания.

13. Разкъсай сърцето си. За един юдеин да разкъса дрехата си е било знак за голяма скръб. Това е означавало, че е преживял някакво ужасно бедствие (Бит. 37:34; Лев. 13:45; 2 Лет. 34:27; Йер. 36:24). Тъй като обаче е било възможно да се проявяват такива външни признаци на скръб, без да се изпитва истинско вътрешно чувство на скръб, на хората е било заповядано да избягват подобни преструвки, като вместо това разкъсват сърцата си.

Милостив и състрадателен. Виж Изх. 34:6, 7; Неем. 9:17.

Покайва се. Относно Божието покаяние виж Бит. 6:6; 1 Царе 15:11; виж също РР 630.

Дисциплинарни мерки, произтичащи от решенията, биха били ненужни, ако необходимата промяна в характера

бяха извършени (вижте Йеремия 26:3; Йона 4:2). Молитвата не променя Божия ум. При Него няма „изменение, нито сянка на промяна“ (Яков 1:17). Но молитвата променя молителя (вижте Дан. 10:13). Когато условията за отговорена молитва са изпълнени, Бог може да даде богати благословии.

14. Кой знае? Бог е, Който определя дали дисциплината е необходима.

Каещият се може да бъде уверен, че ако въпреки промяната в сърцето си последва дисциплина, наказанието ще му е от полза (виж Евреи 12:5–11).

С оглед на великия и ужасен ден Господен, който скоро ще настъпи над обречения свят, призивът на Йоил към покаяние не е намалил силата си (вижте GC 311; 6T 408, 409).

Призивът има двойно приложение: за светския човек това е призив да изостави глупостта и греха и да приеме Господ Исус Христос, единственото средство за спасение, предлагано на хората (Деяния 4:12); за хладкия изповядващ религия (Откр. 3:16) това е призив да се събуди от духовната летаргия и да се увери в спасението си. Вижте по-нататък стих 1.

15. Тръба. Вижте стих 1.

16. Хора. Тези различни класове са изброени, за да се покаже универсалността на привлекателността.

17. Верандата. Вестибюлт на входа на Храма (виж върху 3 Царе 6:3). Медният олтар за всеизгаряния е стоял в двора пред верандата (виж 2 Лет. 8:12; виж върху 3 Царе 8:64). По този начин мястото на събранието е било директно на входа на Храма.

Твоето наследство. Сравнете апела в Изх. 32:12; Втор. 9:26, 29; също Езек. 36:20–23.

18. Тогава Господ ще. Клаузата гласи буквално: „Тогава Яхве ревнува.“ Предполага се, че заповяданото покаяние се е случило. Стихове 18–32 представляват Божия милостив отговор на спешния призив на свещениците в предходния стих. Обещанията са били условни и тъй като израилтяните никога не са откликнали всеотдайно на призива на Йоил, тези обещания никога не са били изпълнени за тях. Някои характеристики на обещанията обаче ще бъдат изпълнени по принцип във връзка с християнската църква (виж стр. 35, 36).

19. Господ ще отговори. Буквално „Яхве отговори“ (вижте на стих 18).

Зърно, вино и олио. Това, което скакалците бяха унищожили, щеше да бъде възстановено (виж гл. 1:10).

20. Северна армия. Съобщава се за скакалци, които от време на време влизат в Палестина от североизток, въпреки че по-общо казано, те идват от сухите райони на юг от Юдея. Тук северът очевидно е избран, защото много от враговете на Юдея са влезли в Палестина от север. Нашествието на скакалци, макар и вероятно реално, вероятно е било и символ на нахлуването на враждебни армии (виж гл. 1:4). Някои, които се придържат към ранна дата за Йоил (виж стр. 21), виждат тук препратка към асирийците. Тези, които се придържат към дата по времето на Йосия, виждат препратка към вавилонците (виж Йер. 1:14; 4:6). Опустошението, причинено от вавилонците, може би е било избегнато чрез искрено покаяние и реформа (виж стр. 31).

Прогони го. Ярко описание на бързото и пълно унищожение на скакалците.

С лицето си. Евреите често са обозначавали посоките на компаса, гледайки на изток. Така западът би бил зад тях, югът отдясно, а северът отляво.

Източно море. Мъртво море.

Най-крайното море. Тоест, Средиземно море.

Неговата смрад. Наблюдатели са забелязали отвратителната миризма, идваща от гниенето
тълпи от скакалци.

Той го е направил. Тоест, армията от скакалци в нейната разрушителна сила.

21. Не бой се. Преди земята беше скърбяла (гл. 1:10).

Велики неща. Скакалците бяха извършили велики неща в унищожението; Бог щеше да извърши
велики неща в избавлението.

22. Вие, зверове. Животните, които бяха преживели големи страдания поради липса на храна, сега са
призовани да се радват, защото пасищата, а с тях и дърветата, дават изобилна храна.

23. Радвайте се. В основното си приложение този стих се отнася до възстановяването на достатъчното
количество валежи. Ранният дъжд падна през есента и насърчи покланянето; късният дъжд падна през
пролетта и помогна за узряването на зърнените култури (вижте том II, стр. 109). В приложението си към
християнската църква дъждовете представляват делото на Светия Дух (ТМ 506; вижте следното).

Ранен дъжд. Евр. *mogeh*, буквално „учител“ и така е преведено в Притчи 5:13; Исаия.

30:20. Море произлиза от корена *yara*, който означава „да ръководя“, „да уча“, „да наставлявам“. Яра
е и коренът на тора, думата, която обикновено се превежда като „закон“ в Стария завет (вижте Притчи 3:1).
Много учени предпочитат превода „учител“ тук, докато други смятат, че контекстът изисква „ранен
дъжд“. Еврейската дума за „ранен дъжд“ е *yore*.

(от корена *gawah*, „да наситим“), а не *mogeh*, освен ако този стих в Йоил не е изключение. Вижте по-
подробно в следващия коментар.

Умерено. Евр. *lšedaqah*, буквално „по отношение на праведността“ или „защото“

„праведност.“ Думата за „праведност“ (*šedaqah*) се среща повече от 150 пъти в Стария завет, но никъде в
смисъла на „умерено“, както обикновено разбираме тази дума, освен ако това не е изключение.
Следователно, на фразата, преведена като „ранният дъжд умерено“, са дадени различни значения. RSV
гласи „ранният дъжд за вашето оправдание“; други – „дъжд за праведност“, „дъжд за оправдание“ или
„ранен дъжд, както Неговата праведност Го подтиква да го даде“. От друга страна, ако „учител“ се чете
вместо „ранен дъжд“ (вижте горното под „Ранен дъжд“), както е в Таргумите и Вулгата, тогава на
„праведността“ може да се даде обичайното ѝ значение и изречението може да се преведе като „учителят
на праведността“. Някои от еврейските коментатори виждат тук препратка към Месията. Християнските
коментатори по различен начин са насочвали „учителя“ към Йоил, идеален учител, Месията,
наставленията на Моисей и пророците и т.н.

Някои адвентни тълкуватели, прилагайки този стих към християнското
църквата, са придали специално значение на буквалното четене „учителят на правдата“.
Доколкото времето на късния дъжд е и времето на „силния вик“ (вижте GC 611; вж. EW 71), те са приложили
фразата „учителят на правдата“ към посланието за праведността на Христос, на което трябва да се даде
специално значение в това време.

„Посланието за Христовата праведност е да се разпространява от единия край на земята до другия, за да се
приготи пътят за Господа. Това е славата Божия, която завършва делото на третия ангел“ (6Сол. 19; вж.
ТМ 89–94).

Дъждът. Евр. *geshem*, често означаващ силен дъжд или порой.

Ранен дъжд и късен дъжд. Думата, преведена тук като „ранен дъжд“, е *moreh*, както по-горе. 34 еврейски ръкописа обаче тук четат йорех, общата дума за „ранен дъжд“. Очевидно е, че тук се има предвид буквалният „ранен дъжд“ или „ранен дъжд“.

В преносното си приложение към християнската църква ранният дъжд представлява изливането на Светия Дух в деня на Петдесетница, докато късният дъжд представлява окончателното изливане на Светия Дух, което произвежда „узряването на жетвата“ (ВК 611; вж. АА 54, 55). „Великото дело на евангелието не е да завърши с по-малко проявление на Божията сила, отколкото отбеляза началото му“ (ВК 611).

Цифрите за ранния и късния дъжд имат препратка и към индивидуалния християнски опит. „Светият Дух е даден, за да пренесе напред, от един етап към друг, процеса на духовен растеж. Узряването на зърното представлява завършването на делото на Божията благодат в душата“ (ТМ 506). Ако ранният дъжд не е свършил своята работа, късният дъжд ще се окаже неефективен. Тези, които желаят да участват в „освежаването“, трябва „да получат победа над всяка напасть“ (ЕВ 71).

Късният дъжд дава „сила на силния глас на третия ангел“ (ЕВ 86) и подготвя „църквата за идването на Човешкия Син“ (АА 55). Той подготвя „светиите да устоят в периода, когато ще се изляят седемте последни язви“ (ЕВ 86). Той окуражава честните сърца да приемат истината (ЕВ 271).

24. Подове. Евр. *goranoth*, „хармани“. Стихове 24–27 изобразяват благотворното въздействие на обилния дъжд върху сухата и неплодна земя. Стих 24 предлага поразителен контраст с гл. 1:10–12.

Мазнини. Евр. *uqabim*, „преси за вино“.

25. Възстановете ... годините. Сравнете гл. 1:4. По подобен начин бъдещите награди ще щедро компенсират всички земни скърби и изпитания (виж Рим. 8:18; ЕВ 17).

26. Хранете се в изобилие. Поразителен контраст с по-ранните условия (гл. 1:16, 17).

Хвала. Дух на хвала и благодарност би характеризирал онези, които са привилегировани да споделят във възстановяването, хвала не на самите тях, а на Бога, Който е извършил такова чудно избавление. Небесните химни отекват с хвала и благодарност към Бога (виж Откр. 7:11, 12; срв. Откр. 5:13).

27. Ще узнаете. Чудесните дела на Бога във възстановяването на Израел щяха да дадат доказателство на онези, които са били изкушавани да повярват, че Бог е изоставил Своя народ, че Бог наистина работи за тяхно добро. Дори по време на чумата Бог е отменил решението си с цел милост, за да доведе до така необходимото покаяние и реформа. Някои тълкували успехите на врага като доказателство, че боговете на езичниците са по-могъщи от Йехова. След като Израел победи враговете си, всички щяха да знаят, че Йехова наистина е Бог и „никой друг“.

28. След това. Евр. *'achare-ken*, „след това“. Фразата е неопределена по отношение на времето. Тя Божият план беше да дари възстановената държава Израел с описаните тук духовни благословии (вижте Езекиил 39:29). Поради провала на народа и последвалото отхвърляне на еврейската нация (вижте стр. 33), обещанията към буквалния Израел не бяха изпълнени. Тези обещания бяха прехвърлени към духовния Израел. Петър определи събитията в деня на Петдесетница като частично изпълнение на пророчеството на Йоил (Деяния 2:16–21). Вместо „после“ Петър използва израза „в последните дни“ (ст. 17).

Върху всяка плът. Това обаче е допълнително подчертано от изброяването на различните възрастови групи, които ще споделят духовните благословии; освен това, от факта, че както робите, така и свободните ще получат Духа. Контекстът ясно показва, че тук се говори за нещо повече от приемането на Духа, каквото съпътства обръщането във вярата и преобразяването на живота. Това специално изливане на Духа води до проявата на свръхестествени дарби, като например пророкуването. В деня на Петдесетница, когато апостолите „всички се изпълниха със Светия Дух и започнаха да говорят на други езици“ (Деяния 2:4), Петър твърди, че „това е, което беше изговорено чрез пророк Йоил“ (ст. 16).

В ранната църква „проявлението на Духа“ е било дадено „на всеки човек за полза“ (1 Кор. 12:7). Различни дарби са били очевидни, като например „словото на мъдростта“, „словото на познанието“, „вярата“, „изцелението“, „вършенето на чудеса“, „пророчеството“, „разпознаването на духове“, „различни езици“ и „тълкуването на езици“ (ст. 8–10).

Събитията на Петдесетница бяха само частично изпълнение на предсказанието на Йоил. Пророчеството е да „достигне пълното си изпълнение в проявата на божествената благодат, която ще съпътства заключителното дело на евангелието“ (Вел. Велика книга 9).

В еврейската Библия стихове 28–32 съставляват гл. 3, а какво представлява гл. 3 в английската Библия? е гл. 4 в Еврейската Библия.

Сънища. За обсъждане на „сънищата“ и „виденията“ вижте 1 Царе 3:1; вж. Числа 12:6.

30. Чудеса. Относно и съпътстващите Второто пришествие на Христос вижте Лука 21:25, 26; Откр. 6:12–17; 16:17–21.

31. В тъмнината. За изпълнението на това предсказание преди второто пришествие на Христос виж върху Матей 24:29; виж също GC 308.

Ден Господен. Вижте гл. 1:15.

32. Който и да призове. Божият план беше чрез обширна мисионерска дейност остатъкът от Израел да разпространи знание за истинския Бог и за Неговото спасение на народите, които не Го познаваха. Техният провал прехвърли задачата на християнската църква (виж стр. 35, 36).

Остатък. Евр. *šeridim*, от корена *šarad*, „да избягам“, следователно „избягали“, „оцелели“. Думата е преведена като „остатък“ само тук и в Исая 1:9. По-често срещаната старозаветна дума за остатък е от корена *šā'ar*, „да остане“, „да остане“. Последното изречение може да се преведе като „и сред оцелелите ще бъдат онези, които Господ ще призове“ (RSV).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 ГК 311; RC 66; TM 410; 8T 195; WM 80

11 ГК 310

12, 13 ГК 311

12–146T 409

12–17PK 627

13 EW 119; MB 87; 1T 133; 2T 303; 5T 649

15–17 ГК 311; 1C 180; 6C 408

16 MX 404; 5T 505; 6T 19

17 Ev 641; PP 455; TM 143; 1T 130, 596; 2T 361, 709; 3T 234; 5T 166, 452, 517

23 AA 55; COL 121; DA 827; EW 71; GC 611, 613; TM 506; 8T 21

26 ГК 350

27 ГТ 409

28 Ев 567, 700; ГК ix; ML 62

28, 29 EW 78; GC 464

31 ГК 308

ГЛАВА 3

1 Божиите съдби срещу враговете на Неговия народ. 9 Бог ще бъде познат в Своя съд.

18 Неговата благословия върху църквата.

1. Върнете пленението. Този израз може да описва буквално завръщане от плен или може да се използва метафорично, за да опише общо завръщане на просперитет (вижте върху Пс. 14:7; вижте Въведение към Пс. 126). Ако книгата Йоил е написана малко преди вавилонския плен (вижте стр. 21), вероятно тук има препратка към завръщането от тази земя. Изразът е често срещан в Еремия и следователно се прилага (гл. 30:3, 18; 31:23; 32:44; 33:7).

Описанието на завръщането е от гледна точка на това как биха се изпълнили Божиите обещания изпълнение, ако народът на Израел беше сътрудничил с Бога (виж стр. 27–30; виж върху Езе. 37:1). Просперитетът на Израел би възбудил враждебността на народите, които тук са представени като събрани от Бога в долината Йосафат. Предсказанието е паралелно на това от Езекиил 38, където Гог и неговите чети са представени като доведени срещу Йерусалим и там съдени (виж Захария 14:1–3). Приложението на това пророчество към бъдещето трябва да се направи въз основа на откровението на Новия завет (виж върху Езекиил 38:1; виж стр. 30).

2. Долината на Йосафат. Името се среща само тук, но по времето на Евсевий (4 век) е било прилагано за долината Кедрон, падина между Йерусалим и Елеонската планина, на изток от Йерусалим. Няма обаче доказателства, че в древността долината някога е била наричана така. Името изглежда е избрано заради значението му. Йосафат означава „Яхве е съдил“ или „Яхве съди“. Вижте също ГК 32.

Някои са се опитали да свържат тази долина с долината Бераха, мястото на Победата на Юда над обединените сили на Амон, Моав и планината Сеир (2 Лет. 20:1–30). Тази долина обаче се е намирала в пустинята Текоа (2 Лет. 20:20), град на 16 км южно от Йерусалим, вероятно Вади ел-Аруб, южно от Текоа. Разстоянието на това място от Йерусалим изглежда противоречи на отъждествяването на долината Берахан с долината Йосафат.

Ще пледирам. Евр. шапат, което във формата, която се среща тук, означава „да сключи правно спор.“ Шапат е последната част от името Йосафат.

Един духовно възроден народ на Израел, сътруднически на Божия план, би се радвал на благоволенieto и защитата на Небето. Благословиите, обещани по време на Изхода (Второзаконие 28:1–14), биха се изпълнили със закъснение. Еврейският народ би се превърнал в чудо на просперитета и би обърнал множества към истинския Бог. С увеличаването на броя на народите, Израел би разширил границите си, докато обхване целия свят (виж COL 290). Естествено, подобна програма би предизвикала гнева на езическите народи. Под ръководството на Сатана тези народи биха се обединили, за да смажат процъфтяващата държава, и Бог би се намесил (виж стр. 30).

С провала на евреите, ние очакваме изпълнението на тези предсказания по принцип в християнската църква (вижте Езекиил 38:1). Описаният тук конфликт ще приеме характера на отчаян опит на Сатана, в последния час на земята, да унищожи истинското

църквата на Бога. „Както той [Сатана] е повлиял на езическите народи да унищожат Израел, така в близко бъдеще той ще подбуди злите сили на земята, за да унищожат Божия народ“ (9С 231; вж. 5С 524; ГК 656; 6С 18, 19, 395). Бог отново ще се намеси в полза на Своя народ и при второто пришествие на Христос ще унищожи злите (Откр. 19:19–21) и 1000 години по-късно ще ги унищожи (Откр. 20:9–15).

3. Хвърляне на жребий. Разпределянето на роби чрез жребий изглежда е било често срещана практика в древни войни. Сравнете Авдия 11; Наум 3:10.

4. Какво имате да правите? Буквално „Какво сте вие за Мен?“ Бог се идентифицира с Неговият народ (виж Мат. 10:40; 25:40, 45).

Тир. Тир и Сидон са били два важни града във Финикия (виж том II, стр. 67–69; виж върху Езек. 26:2; 28:21).

Палестина. Буквално, Филистия.

5. Взе ми среброто. Бог смяташе богатството на Израел за Свое.

6. Продадохте ли? Финикийците и филистимците бяха известни търговци на роби (виж Езекиил 27:13).

За да ги премахнете. Тук може би е израз на резултат. В резултат на търговията с роби, извършвана от финикийците и филистимците, предимно с цел печалба, евреите се бяха разпръснали широко.

7. Вдигам. Буквално „събуждам“, „раздвижвам“.

8. Сабейци. Народ, живеещ в югозападна Арабия, който бил известен като търговци.

9. Езичници. Евр. гоим, „народи“. Стихове 9–17 се връщат към темата от стих 2. Темата е разширена и изобразена графично. Както е отбелязано в коментарите към стих 2, описанието на буквалния конфликт е от гледна точка на това как биха се развили събитията, ако народът на Израел беше изпълнил дадената му от Бога мисия. Приложението към последните дни трябва да се направи от гледна точка на информацията, предоставена от по-късни вдъхновени писатели, които са показали как събития, които биха могли да се изпълнят в буквалния Израел, ще се изпълнят по отношение на духовния Израел (вижте стих 2; вижте стр. 35, 36).

Подготвям. Евр. кадаш, буквално „да осветя“. Кадаш е преведен по този начин в гл. 1:14 (вижте коментарите там).

Събудете се. Евр. 'ур, „да събудя“, „да раздвижа“. За принципно приложение към подбуждането на злите сили на земята да унищожат Божия народ вижте стих 2. Ще има още едно подбуждане на злите в края на хилядолетието, когато Сатана „прави слабите силни и вдъхновява всички със собствения си дух и енергия“ да атакуват Новия Йерусалим (Велика Британска империя 663; вижте Исая 24:22).

Адвентните тълкуватели обикновено виждат в това пророчество предсказание не само за кулминационни събития, свързани с великия ден Господен, но също и на международни военни действия в последните дни на земната история. Постепенното оттегляне на Божия Дух в тези последни дни оставя пътя отворен за съответно увеличаване на сатанинската дейност, предназначена да подтикне хората да се унищожават взаимно. Този процес ще достигне своя връх точно преди идването на Човешкия Син на небесните облаци.

10. Плугове. Икономическите и индустриални сили на народите трябваше да бъдат насочени за целите на войната.

Силен. Евр. gibbor, „могъщ“, „воин“.

11. Съберете се. За условното изпълнение за буквалния Израел вижте стр. 30. За изпълнението за духовния Израел вижте в стих 2.

Наоколо. Буквално „от наоколо“. Фразата променя езически (евр. гои, „народи“), вместо „събират“.

Могъщи. Евр. gibborim, което може да се преведе като „воини“ (виж на стих 10).

12. Езичниците ще бъдат събудени. Вижте стих 9.

Долината на Йосафат. Вижте стих 2.

Съдия. Вижте стр. 30; вижте върху стих 2.

13. Жетвата е узряла. Очевидно се използват две фигури, чрез които да се опише съдът над народите: (1) жътвата на зърнената реколта и (2) събирането на гроздето и тъпченето на гроздето. Някои смятат, че се има предвид само една фигура, че сърпът представлява резачка, а жетвата представлява събирането на гроздето, което е станало около септември. Сравнете картината на Йоан за жетвата в Откр. 14:14–20.

Мазнини. Евр. uqabim, „преси за вино“.

14. Решение. Евр. charuṣ, дума с няколко възможни определения. Контекстът трябва да се вземе предвид. Решава избора на значение във всеки конкретен случай. Коренът на charuṣ е charaṣ, което означава „да реша“, „да определя“, „да уреждам“, „да поправам“. Charuṣ може да е страдателното причастие на charaṣ и следователно може да означава „решение“ в смисъл, че съдбата на нечестивите народи се решава. Трябва да се отбележи обаче, че „решението“, за което се говори тук, е това на Йехова като съдия (вижте върху стихове 2, 12), а не това на хората, които са съдени. С други думи, тяхното благоприятно време вече е приключило. Сега е „денят Господен“ (вижте върху Исая 13:6). LXX гласи долина на „наказание“ или „отмъщение“.

Харуṣ е също прилагателно и съществително име. Като такова може да означава „злато“ (Пс. 68:13), „ров“ (Дан. 9:25), „усърден“ (Пр. 10:4), „имащ порязване“ (преведено като „осакатено“, Лев. 22:22) или „вършитба“ (Йов 41:30; Ис. 28:27). От тези определения само „вършитба“ отговаря на контекста. Редица предпочитат това тълкуване. Тогава картината е на долина, в която нечестивите биват вършит.

Думите от фразата „долина на решението“ често са използвани, за да опишат земните множества, чиито съдби висят на косъм. Въпреки че думите могат да бъдат заимствани и прилагани по този начин, трябва да се помни, че това не е основното приложение на текста, това, което е предвидено от Вдъхновението.

15. Ще се помрачи. Върху физическите знаци, които ще съпътстват деня Господен вижте на гл. 2:10; вж. EW 41.

16. Ревете от Сион. Сравнете Амос 1:2; вижте върху Езек. 38:18–23.

Разклащане. За приложението на тези пророчества към бъдещето вижте стих 2; вж. Откр. 16:17, 18; стр. 341.

Надежда. Евр. machaseh, „убежище“, „подслон“. Съд над враговете на Юда означава избавление за Божия народ. Така ще бъде, когато злите сили на земята, под влиянието на Сатана, се стремят да унищожат верния остатък (Откр. 13:15). Бог ще се намеси, за да избави Своя народ (виж EW 272, 273).

17. Ще узнаете ли. Поради нещастията, сполетели еврейския народ, мнозина бяха доведени до съмнение в милостивите намерения на Бога. Но Господ заяви, че ще покаже могъщата Си сила в избавлението на Своя народ. Така Неговият

характерът и благотворният замисъл щяха да бъдат напълно оправдани пред жителите на земята (виж върху Езекиил 6:7; 38:23; срв. Езекиил 39:22, 28).

Минете през нея. Тоест, със зли намерения. Чужденците, които се бяха присъединили към Господа, разбира се, бяха добре дошли (Исая 56:6). Божият замисъл беше редовно „всяка плът“ да идва да се поклони пред Него (Исая 66:23).

Картината е на Йерусалим, който е могъл да бъде (вижте Исая 65:17). Когато Новият Йерусалим слезе от Бога от небето (Откр. 21:2), Сатана и огромното множество с него ще се опитат да завладеят Светия град, но ще загинат в опита си (Откр. 20:9).

18. Ще стане. Стихове 18–21 описват условията, които биха последвали съдът върху враговете на Йерусалим, ако Израел беше верен. Описанието е паралелно на представеното в Езек. 40 до Езек. 48 и Зах. 14. В крайна сметка е трябвало да настъпи пълното обновление на земята (вижте върху Ис. 65:17; Езек. 38:1; 40:1; вижте стр. 29, 30).

Фонтан. Вижте Езекиил 47:1–12. Вижте върху Езекиил 40:1 относно принципите на тълкуване.

Долина Ситим. Буквално „долина от акации“. В Моав, срещу Йерихон, е имало долина Ситим, където израилтяните са разположили лагер, преди да влязат в Ханаанската земя (Числа 25:1; вж. Числа 22:1). Съмнително е обаче, че това е посоченият тук регион. Сравнение с Езекиил 47:1–12 предполага, че тази долина е вероятно Кедрон с неговите долини.

19. Запустение. Вижте стих 18.

За насилието вижте стр. 30.

20. Завинаги. Предишното пребиваване в Ханаан, макар и предназначено да бъде постоянно, беше прекъснато поради неспособност на хората да сътрудничат с програмата на Небето. Хората бяха построили къщи, но в тях живееха чужденци. Сега отново им беше предложено обещанието за трайност (вижте Исая 65:21). Ако дисциплината на пленничеството беше свършила предназначенията си работа и завърналите се изгнаници бяха продължили да изпълняват божествената цел, пребиваването щеше да бъде постоянно.

21. Очиствам. Евр. *paqah*, „да оправдая“, „да освободя от наказание“. В евангелския план такова оправдание идва чрез вменяване на праведността на Христос (вижте на гл. 2:23).

1

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

14 4Т 446; 6Т 406

16 DA 780; EW 15, 272, 285; PP 340, 341; 1Т 184

2

¹Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Йоу 1:1).

Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

²Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Ам. 1:1).

Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.